ו א מיי' פכ"ח מהלכות מכירה הל' יב סמג עשין סב טור"מ ח"מ סי' ריז סעיף ס :

ז ב ג מיי' פ"מ מהל' מכירה הל' י סמג עשין סב טור"מ ח"מ סי' קנה סעיף יח :

פתח בבור וסיים בכותל. בקונטרס גרס בהר דשני מכותל בורו ואיתני אלא אם כן הרחיק מבורו ואיתני גרסה לה הכי גרס לה פתח בבור וסיים בכותל ואיתני אלא אם כן הרחיק מבורו וכן משמע מתוך פירוש ר' חננאל ואע"ג דבריש המניח (בבא קמא דף כז.) כי פריך פתח בכד וסיים בחביות לא הכד כו' אין לומר הגמרא שוה אלא פעמים מחריך ופעמים מקצר: **מכותל** לא מחלל בורו קאמר אלא מכותל שיש לבור שהראשון הגיח כשחפר בורו ומהך מילתא דרב יהודה דייקא לקמן דאסור לסמוך מהחוקק הראשון להניח כותל ופריך מינה לאביי והשתא לא אפשר למיגרס ואיתני אלא אם כן הרחיק מבורו דא"כ הוה משמע מחלל בורו ומה שפיסק הקונטרס דאי הוה תני מבורו הוה ידעינא דמכותל בורו קאמר דאי מחלל בורו קאמר אין [זה] כונס לתוך שלו אלא כולו כו' גרסת ספרו דתקנו אבל אין גרלה דודאי אי תני מבורו הוה אמינא מחלל בורו קאמר ומדאי לסמוך ואם הראשון הרחיק מאילו מן המילר ג' טפחים אי יותר ה"א דהשתי יכול לסמוך עד המילר ואם כן צריך לפעות מכותלו לאשמעינן דאסור לסמוך ולאביי צריך הרחקה בין שני הבורות שאם טפחים ומיהו יש ליישב הגירסא ופריך אלא דאביי דאיכא דידיה קיימא דאיתני אלא אם כן הרחיק מבורו שאם טפחים:

למאי נפקא מינה למקח וממכר. הך נפקותא לא איצטריך לרבא דהא קא משמע לן דאסור לסמוך אלא לאביי דקא סבר מותר לסמוך וקאמר למאי נפקא מינה אי לאשמעינן דבעי הראשון ג' טפחים ליתני אלא אם כן הרחיק מבורו ו' טפחים: **אביי** אמר סומך דהא איכא עשויה לבורות. והוא"ל וכן איכא מזיק לו אם הוא סומך וקשה לרשב"ל דהא מבסיר הוא אם אינו יעבר אילן ליעקר להרחיקו יותר מחמת שסומך זה עד המילר דמרחיקין האילן מן הבור חמש ועשרים אמה וי"ל דמכל מקום איכא עשה לו היזק דהא דמרחיק יותר לו מפני שלא יוזקו הבור אלא מפני שלא יוזק הוא לבור ולהכי אין לזה להניח מלסמוך בשביל כך דאם כן אין יכולין כל כ"ה אמה לא בורו:

אביי אמר סומך. אומר ר"י דלשתי הגשמות לאביי דאמר סומך אם בא אחד לחפור בור לאחר מכאן צריך הוא להרחיק כל ששה טפחים:

לאביי ניחא. השתא ס"ד דמכותל בורו הייט מחלל בורו ולא דקדק בלשון: **ה"ג** בספרים ישנים שלא הבא בידים כו' וזה מרחיק ג' טפחים וסד בסיד (ה). וקשה לאביי דאמר טפי מקמ"ל והשתא לא היה צריך לאסוקי ובא בידים איצטריך ליה סד"א כיון דבא בידים ליבעי נמי רווחא טפי קא משמע לן בא שמע מרחיקין את הנפח ואת הזבל ואת המלח

מתוכתא

פתח בבור. סמוך לבורו של חבירו והדר סיים אלא אם כן הרחיק מכותל הוה ליה למיתני אלא אם כן הרחיק מבורו דאיתני מכותלו דקתני: **מכותל בורו שינו.** כלומר האי כותל דקתני = מכותל בורו קאמר שלא הוא קרוי כותל: **וליתני מבורו של חבירו.** ואנא ידענא דמכותל קאמר לאוך שלו כלום ופעמים שהוא סומך אלא מכותל חבירו אם הוא רחב מ"ל: **בא קא משמע לן.** במאי (ג) דאיתני מכותל בורו למדנו בה שבותל בורו של ראשון מילא כל שלשה טפחים שהחזקן גם הוא להרחיק מן המילר, וממאי, מדקתני מחפירות אלו של זה אינה מופלגת מכותלו של זה אלא שלשה טפחים שהוא כונס לתוך שלו נמצא שלשת הטפחים שכנס גם זה לתוך שלו הכותל מלאם ואשמעינן שיעור רוחב כותלי בור: **ונעקא מינה למקח ומקמר.** וא"ת מנלן (ג) שבותל הראשון הוא הוי שיעור הרחקה מן המילר והלא לא היה לחבירו בור סמוך למילר ופליגי בה אביי ורבא ושמעינן ליה לאביי דאמר רחשון איט צריך להרחיק מרין לא שמעינן ליה לאביי נופיה דאוקמה בשבתא לתפוס בבא אחת שמעינן הזוקק להרחיק כל אחד ואחד שלשה טפחים: **הכא לסמוך.** בורו תחילה בלא המילר ולחבירו אין שם בור: **שעשויה לבורות.** כגון בית השלחין שצריכה להשקות תדיר: **אפי' לרבנן דאמרי כו'.** דשמעינן מינה אדם צריך לעמוד לחבירו בור אבל עדיין לא עשאו ואתי זה אחר לחפור אחאי לעולם סביר אמוצריה דאביי דעדיין לא נחפר בורו של חבירו: סלע הבא בידים. ארץ שהיא רכה שיכולין לחפורה ביד בלא חפירה אם בא זה בעצמו וזה בעצמו לחפור זה ותפר בורו כו' וסר בסיד כדי שלא יפול אלמא דלא סביר וקשיא לאביי אמר לך אביי לעולם לא קשיא לי בא בידים שאני דרבאל דסלע חיזוה היא משי"ה צריך הרחקה זו דלא איכ לסנפל אבל בעלמא סביר: ורקאריי לה. משום קשיא מאי קאריי וכי לא היה יורש דהיכא דבא בידים צריך הרחקה מפי ומאי מעמא מקשה ליה. אמר לך הקשה לעולם משום קשיא קא מייתינא לה והאי דקתני מתני' בא בידים הוא הדין נמי בשאר קרקע שלא בא בידים דצריך הרחקה אבל משי"ה מתני בא בידים מפי משאר קרקע דאיצטריך למיתניהו הס"ד כו' קס"ל דלא צריך ריחוק מפי משאר קרקע. ולעולם לא מצי הס"ד כו') ותיובתא דאביי ואביי מתרץ לה ו') נפל שאני. בפ"ה: איכא דאמר סלע הבא בידים. כלומר סלעים המונחין בין מיצרי הדורות לסימן והיכר מחיצה בין זה לזה השתא אם היו מונחין הני סלעים בידים צריך להרחיק [שלשה טפחים] דלא סגך דכיון דמונחין בידי אדם מתחזק הקרקע. הא לאו בידים אלא הכי הוי מששה ימי בראשית דקיימא האי סלע בין המצרים הללו מצי סביראמצרים משום דלא אתיא להתפוצץ אלמא דסמיך

א) [נקמן כה: כז: כ"מ קיז.]: ב) [נקמן כנ: כה:]: ג) [נקמן יס. ע"ש תוספתא פ"ח]: ד) [ע"ל סומך וכ"ס בע"ז]: ה) [ע"ל בהגה] ו) [ע"ל בהגה]

דבינו גרשום

ומקשינן פתח בבור לא יחפור בור וסיים בכותל דקתני אא"כ הרחיק מכותל חבירו ליתני מבורו של חבירו. והא דבור: ה) וכ' פטפוס הוי במחיצה של לבנים כדקתני באירך פ"ק אלא דלעיל בלבנים זה נותן פטפוס ומחצה וזה נותן פטפוס ומחצה: אין ה"נ קתני מתני' אא"כ הרחיק מכותל בורו של חבירו ג' פטפוס דהיינו בין בור זה לבור חבירו ו' פטפוס והא אתא לאשמעינן דכותל בור ג' פטפוס דוי דאי חפיר סמוך לכותל בור חבירו צריך להרחיק ג' ואי עביד כותל לבורו לא צריך הרחקה כלל: הבא לסמוך בצד המצר. כלומר שאם רוצה אחר לחפור בורו סמוך לשדה חבירו הפנייה מבורות: אבל אבי אמר כדאי אינו סומך. בצד ממש בלא הרחקה דאיל דאינו מוץ לחבירו דליה ליה לחבירו השתא בור: ורבא אמר אינו סומך. אא"כ ירחיק כדין דאע"ג דליה ליה הא דינא אימור אי אלוך ורחיק נמי חבירו ואי לא ירחיק האי אתי לאוזוקי ליה: שדה העשויה לבורות. שצריכה לבורות רבית השלחין היא (לחבירו) ר"ח אינו סומך האידנא בור דהראשון לא סני בלא בור ודאי עביד בה בור ואתי לאוזוקי אי לא ירחיק: כי פליגי בשדה שאינה עשויה לבורות. רבית הבעל היא: דבעידנא דקא נטע אילן איתא לבור. משום הכי מרחיק כ"ה אמות כי היכי דלא ליזלו שרשיו ומזיקי לבור אבל הכא ג) דתני בסדר כמצר סמוך משום דבעידנא דהאי דמרחיק יותר לו מפני שלא יוזקו הבור אלא מפני שלא יוזק הוא לבור ולהכי אין לזה להניח מלסמוך בשביל כך דאם כן ירחיק כל כ"ה אמה לא בורו:

אביי אמר סומך. אומר ר"י דלשתי הגשמות לאביי דאמר סומך אם בא אחד לחפור בור לאחר מכאן צריך הוא להרחיק כל ששה טפחים:

לאביי ניחא. הא"ל ס"ד דמכותל בורו הייט מחלל בורו ולא דקדק בלשון: **ה"ג** בספרים ישנים שלא הבא בידים כו' וזה מרחיק ג' טפחים וסד בסיד (ה). וקשה לאביי דאמר טפי מקמ"ל והשתא לא היה צריך לאסוקי ובא בידים איצטריך ליה סד"א כיון דבא בידים ליבעי נמי רווחא טפי קא משמע לן בא שמע מרחיקין את הנפח ואת הזבל ואת המלח

בא שמע מרחיקין את הנפח ואת הזבל ואת המלח וקשיא לרבא דלעיל פסיק ואמר לא מצי לפרוקי דהא

ו) [מכאן ועד זה טוהן עמא ומתלה מלאה דשייך להן לסמוך אחר מיטות לא צריך הרחקה כלל]: ג) [אלא הכא דרוצה לחפור סמוך למילר וכו']: ד) [אלא דלעיל ולעולם לא מצי סמיך לפי כאלו קרקע שלא בא בידים ומיוחקת דאיכי וכו']: ה) [אלא דל"ל שבאו לחפור בבת אחת]:

הגהות הב"ח (א) גמ' אלא לא יחפור לדם בור סמוך לבורו של חבירו אלא אם כן הרחיק מכותל בורו לבורו וכו' מדקתני מחפירות אלו של זה אינה מופלגת. ג"כ כלומר אין הכותל קרוב כפלגה אלא כג"ש להפוקי בפחות מג': (ג) ד"ה כ"ג בא בידים: (ד) ד"ה כ"ג בא בידים: (ה) תוס' ד"ה הכי גב' וכו' ודל נמיר פי' וקשה לאביי: